

СТАТИСТИЧНО-ОГЛЯДОВИЙ АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Юдіна Олена Іванівна

ORCID ID: 0000-0003-3699-5321

доктор екон. наук, доцент,

професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

Готельне і ресторанне господарство є головними складовими сфери туристичних послуг, які формують її реальний потенціал. Незважаючи на те, що індустрія гостинності у всьому світі й в Україні має тенденції до розвитку, в останній період часу функціонування підприємств готельно-ресторанної сфери ускладнюється цілою низкою проблем, динаміка їх активності у Дніпропетровській області згідно аналізу даних Головного управління статистики мала різноспрямовані тренди розвитку. Протягом 2014-2020 рр. кількість засобів тимчасового розміщування в регіоні в цілому збільшилася, зокрема з 2016 до 2020 – на 11 одиниць за рахунок введення в дію готелів та аналогічних засобів розміщування. Крім того, активність засобів розміщування на період відпустки в середньому залишалася на одному рівні, проте скоротилася кількість ресторанів та підприємств з надання послуг мобільного харчування. Динаміка активності підприємств готельно-ресторанної сфери Дніпропетровської області за період 2014-2020 рр. представлена на рис. 1 [1].

Таким чином, найбільша кількість засобів тимчасового розміщування (107 од.) і готелів та аналогічних засобів розміщування (71 од.) спостерігалася у 2019 році, а найменша – у 2016 році, яка становила 90 та 59 од., відповідно. У 2017-2019 рр. найбільшого рівня активності діяльності досягли засоби розміщування на період відпустки, а також відбувався приріст кількості ресторанних підприємств та послуг. Проте, внаслідок виникнення пандемії SARS-COV-2 (COVID-19), з 2020 року всі зазначені показники характеризуються від'ємною динамікою.

Рис. 1. Динаміка активності підприємств готельно-ресторанної сфери Дніпропетровської області за період 2014-2020 рр.
данні сформовано з [1]

Згідно зі статистичними даними, Дніпропетровська область за кількістю готелів та аналогічних засобів розміщування посідає третє місце у п'ятірці лідерів (без урахування столичного регіону) після Львівської та Одеської областей (рис. 2) [2].

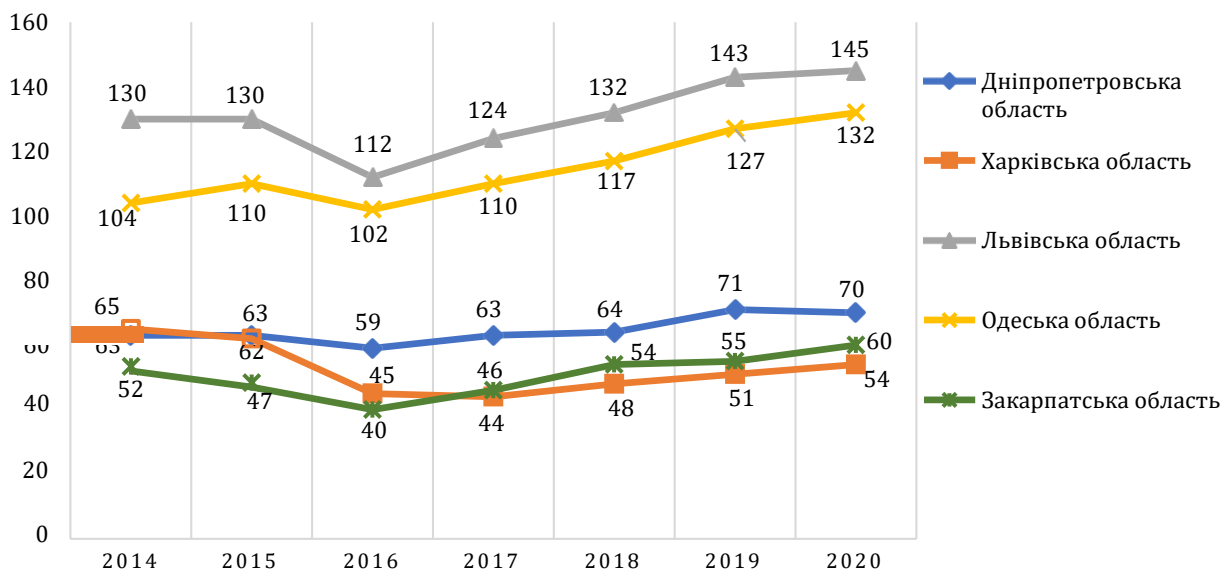

Рис. 2. Динаміка діяльності готелів та аналогічних засобів розміщування України за період 2014-2020 рр.
данні сформовано з [2]

Аналіз показав, що у період з 2014 р. по 2016 р. у всіх досліджуваних областях спостерігалось скорочення готельного фонду, але починаючи з 2017 р. відбувалося поступове зростання цього показника активності діяльності закладів розміщування на ринку послуг.

За кількістю ресторанних підприємств Дніпропетровська область також входить у п'ятірку лідерів та знаходиться на четвертому місці в Україні (без урахування Київської області) після Львівської, Харківської та Одеської областей за рівнем активності ресторанної діяльності (рис. 3).

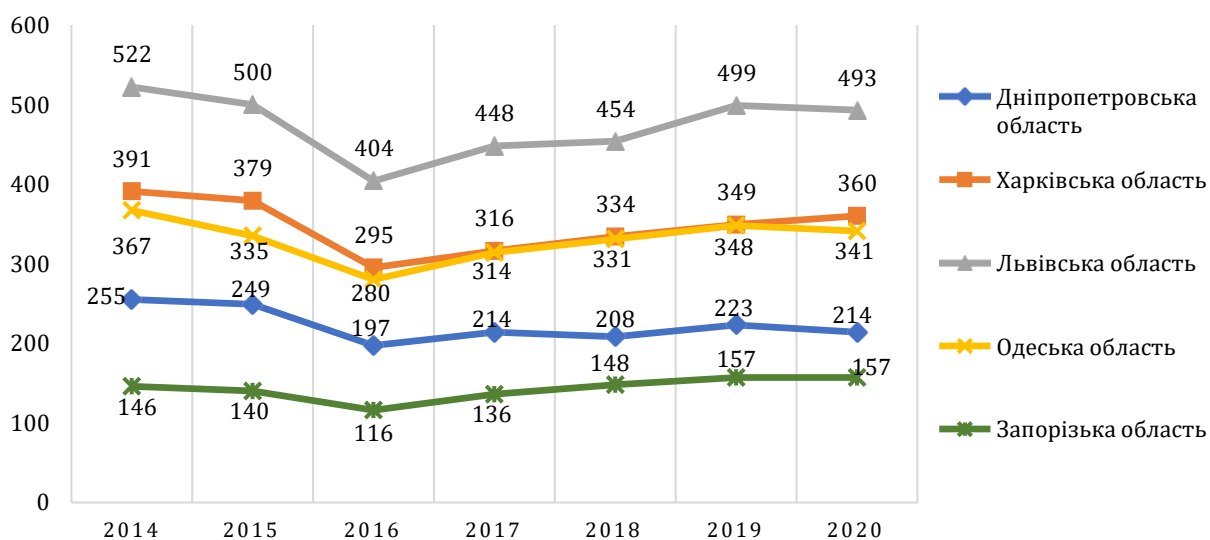

Рис. 3. Динаміка діяльності ресторанних підприємств України за період 2014-2020 рр.
данні сформовано з [2]

Побудований графік демонструє тренди розвитку ресторанної діяльності у вказаних регіонах України за досліджуваний період, які свідчать про те, що 2014 р. характеризувався найвищою активністю підприємств ресторанного господарства, тобто їх кількість була максимальною, а в 2016 р. цей показник досягнув своїх мінімальних значень. У період з 2017 р. по 2019 р. ресторанний бізнес поширювався у всіх зазначених областях, але в 2020 р. у Львівській, Одеській і Дніпропетровській областях кількість ресторанів зменшилася на 6, 11 і 7 одиниць, відповідно, у Запорізькій - залишилася незмінною, у Харківській, навпаки, збільшилася на 11 одиниць.

Важливим фактором розвитку бізнесу в індустрії гостинності, зокрема готельного, є кількість обслугованих приїжджих. Згідно аналізу, динаміка показника кількості розміщених осіб до 2018 року майже не змінювалася, а з 2019 року його значення збільшилося за рахунок зростання внутрішніх туристичних потоків. Але введення карантинних обмежень, зв'язаних з COVID-19, значною мірою вплинуло на зниження туристичної активності у 2020-2021 рр. За даними Державної служби статистики України у 2020 р. туристичними операторами та турагентами України, що мають статус юридичної особи, всього обслуговувано 1957410 туристів, зокрема у м. Київ – 1690051, в Івано-Франківській області – 54864, у Львівській – 52690, у Дніпропетровській – 22611. Лідируючу позицію з обслуговування виїзних туристів займає м. Київ (1596150 осіб), далі за величиною цього показника йдуть Львівська (340520 осіб), Дніпропетровська (20288 осіб) і Харківська (13930 осіб) області [2].

Найбільшу кількість внутрішніх туристів цими туристичними підприємствами обслуговано у м. Київ (84263), Івано-Франківської (50176) і Львівської (18371) областях, також найбільшу частку в'їхавших іноземних туристів обслуговувано туристичними закладами в м. Київ (9638) і Івано-Франківської області (1569). У 2020 р. у Дніпропетровській області турагентами (фізичними особами-підприємцями) обслуговано максимальну кількість туристів, у тому числі виїзних, їх чисельність становила 55489 та 52914 осіб відповідно, наступними у списку за цими показниками значаться м. Київ (49445 та 45359 осіб) область (48134 та 42677 осіб). Самий високий показник за кількістю обслугованих внутрішніх туристів зафіксований у Львівській області (5367 осіб), на 1380 туристів менше скористалися послугами турагентств у м. Київ, а саме 3987, і, 2575 осіб отримали послуги туристичних підприємств у Дніпропетровській області. Також за цей період в Україні обслуговано 191 іноземний турист: 99 – у м. Київ, 90 – у Львівській області, 2 – у Київській області [2].

Наприкінці 2020 року кількість готелів та інших засобів розміщування у Дніпропетровській області становила 70 од., але у 2020-2022 рр. тільки 36% з них пройшли державну повірку та отримали сертифікати про підтвердження певної категорії, тобто відповідності якості послуг встановленим нормам та вимогам стандартів. Структуру сертифікованих за рівнем класності («зірковості») готелів цього регіону зображено на рис. 4.

Згідно з реєстром свідоцтв про встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщування (проживання), виданих Мінекономрозвитку, станом на жовтень 2022 р. двадцять п'ять готелів у Дніпропетровської області підтвердили свою категорію якості й отримали відповідні свідоцтва. За наведеним у реєстрі даним два готелі («Цунамі» і Гранд готель «Україна») мають категорію «п'ять зірок», вісім – «чотири зірки», дев'ять – «три зірки», п'ять – «дві зірки», один – «одну зірку» [3]. Більшість готелів знаходяться у великих індустріальних містах та районах, таких як Дніпро, Кривий Ріг,

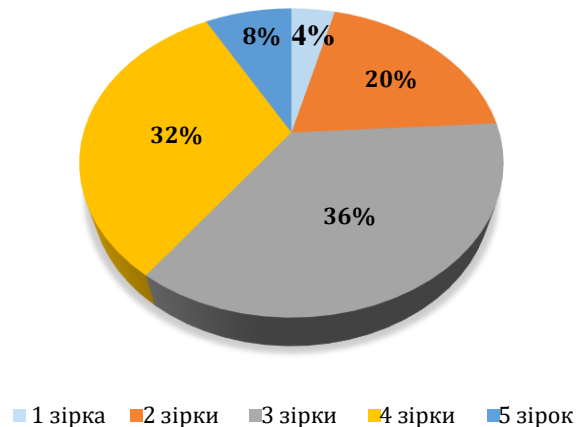

Рис. 4. Структура готелів Дніпропетровської області за присвоєною категорією (кількістю «зірок») у 2022 р.
данні сформовано з [3]

Кам'янське, що пояснюється розташуванням у цих містах великих промислових об'єктів і припливом до них ділових туристів.

Висновок. Таким чином, до основних тенденцій в індустрії гостинності Дніпропетровської області можна віднести зменшення кількості готельних та ресторанних підприємств через економічну та епідеміологічну кризу, а також зростання цін на послуги. За проведеним аналізом встановлено, що у Дніпропетровській області невелика частка готелів має офіційне підтвердження своєї категорії, відповідає заявленому в інформаційних джерелах рівню класності й є візитною карткою готельного господарства регіону, значна кількість закладів розміщення за категорією відносяться до середнього рівня якості обслуговування. Тому, одним із напрямів перспективного розвитку готельної індустрії регіону може бути збільшення кількості бюджетних сертифікованих закладів, зокрема, хостелів, одно- та двозіркових готелів. Отже, специфіка територіальної організації закладів індустрії гостинності визначається розміщенням готельних і ресторанних підприємств у відповідності кількості й обсягу потреб відвідувачів, що впливає на економічний розвиток регіону і країни.

Список використаних джерел:

1. Головне управління статистики у Дніпропетровській області. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.dnestrstat.gov.ua> (дата звернення 30.10.2022 р.).
2. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 30.10.2022 р.).
3. Реєстр свідоцтв про встановлення категорій готелям. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Вилучено з: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=17c> (дата звернення 28.10.2022 р.).